

Miljø- og
Fødevarerministeriet

EU og Internationalt
Den 19. februar 2020
MFVM 022

Samlenotat
Rådsmøde (miljø) den 5. marts 2020

3. Kommissionens strategi for årlige strategi for bæredygtig vækst 2020: Grønning af det europæiske semester
– *Udveksling af synspunkter*
KOM (2019) 650
Side 2

4. Kommissionens fitnessstjek af luftkvalitetsdirektiverne
– *Vedtagelse af rådskonklusioner*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 7

5. Kommissionens fitnessstjek af vandrammedirektivet med tilhørende direktiver (grundvandsdirektivet og direktivet om miljøkvalitetskrav) og oversvømmelsesdirektivet samt evaluering af byspildevandsdirektivet
– *Udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 10

NOTAT OM RÅDSMØDE (MILJØ)

Den 5. marts 2020

3. Kommissionens strategi for årlige strategi for bæredygtig vækst 2020: Grønning af det europæiske semester KOM (2019) 650

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen fremlagde den 17. december 2019 sin årlige strategi for bæredygtig vækst (tidligere vækstundersøgelsen) som en del af sin pakke om det europæiske semester for 2020. Pakken indeholdt også Kommissionens varslingsrapport under proceduren for makroøkonomiske ubalancer og dens udkast til Rådets økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed for 2020 og indleder samlet set det europæiske semester for 2020. Den årlige strategi for bæredygtig vækst fastsætter prioriteterne for det økonomisk-politiske arbejde i EU i 2020. Kommissionen understreger, at der er behov for fortsat fokus på konkurrencedygtig bæredygtighed, hvorfor der i det europæiske semester bør fokuseres på de fire supplerende prioriteter, som er 1) miljø- og klimamæssig bæredygtighed, 2) produktivitet, 3) social retfærdighed og 4) makroøkonomisk stabilitet. Vækststrategien skal sikre, at bæredygtighed i alle dens betydninger og velfærd spiller en central rolle i EU's politik, og at EU med udgangspunkt i den europæiske grønne pagt omstilles til en bæredygtig økonomi. Den skal også bidrage til, at EU og dets medlemsstater når FN's mål for bæredygtig udvikling. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 5. marts 2020 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen fremlagde den 17. december 2019 meddelelse KOM (2019) 650 om den årlige strategi for bæredygtig vækst 2020. Strategien skitserer de overordnede økonomisk-politiske udfordringer og opstiller en række prioriteter og generelle politikanbefalinger for EU og medlemsstaterne.

Semesteret udgør den overordnede ramme for den praktiske gennemførelse af processerne i EU's økonomiske samarbejde, der håndteres af Rådet (økonomi og finans).

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 5. marts 2020 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Formålet med drøftelsen på rådsmødet (miljø) den 5. marts 2020 er at udveksle synspunkter om integration af miljø i semesterprocessen. Det europæiske semester har til formål at styrke koordinationen af den økonomiske politik.

Kommissionen fremlagde den 17. december 2019 en samlet pakke vedrørende det europæiske semester for 2020. Pakken indeholder Kommissionens årlige strategi for bæredygtig vækst (tidligere vækstundersøgelsen), Kommissionens varslingsrapport under proceduren for makroøkonomiske ubalancer og Kommissionens udkast til Rådets økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed for 2020. Pakken indleder det europæiske semester for 2020. Det europæiske semester er en årligt tilbagevendende proces og udgør rammen om koordineringen af EU-landenes økonomiske politik.

Kommissionen har ændret navnet på den rapport, der hvert år indleder det europæiske semester med økonomisk-politiske retningslinjer fra den årlige vækstundersøgelse til den årlige strategi for bæredygtig vækst. Navneændringen afspejler, at det europæiske semester under den nye Kommission nu i højere grad end tidligere vil reflektere klimaudfordringer, miljøbæredygtighed og tage højde for prioriteterne i den europæiske grønne pagt.

Da økonomisk vækst ikke er et mål i sig selv, ønsker Kommissionen, at EU og dens medlemsstater skal reagere på de store strukturelle ændringer medført af klima- og miljøudfordringer, teknologiske fremskridt og demografiske udvikling og samtidigt tage hensyn til de begrænsede naturressourcer og sikrer jobskabelse og varig velstand i fremtiden. Kommissionen ønsker, at bæredygtighed i alle dens betydninger og velfærd spiller en central rolle i EU's politik.

Baggrunden for den årlige strategi for bæredygtig vækst er, at den europæiske økonomi på trods af flere år med uafbrudt vækst ser ud til at gå ind i en periode med afdæmpet vækst og lav inflation på grund af blandt andet mere usikre eksterne og geopolitiske udsigter. Kommissionen mener derfor, at EU for at forblive konkurrencedygtig og nå sine mål om klimaneutralitet i 2050, fortsat skal fokusere på konkurrencedygtig bæredygtighed. EU har mulighed for at blive en frontløber for digitale og rene teknologier og kan få en konkurrencefordel ved at udvise lederskab inden for miljøbeskyttelse og en innovativ industri. Samtidigt er en stabil økonomi med mulighed for at gennemføre langsigtede politikker og en retfærdig omstilling for dem, der er mest berørt af forandringerne, en forudsætning for succes og bør derfor indgå som en del af EU's økonomiske prioriteter.

Den nye Kommission ønsker med den europæiske grønne pagt at omdanne EU til en bæredygtig økonomi og bidrage til, og at EU og dets medlemsstater når FN's mål for bæredygtig udvikling, som de har forpligtet sig til at overholde. Kommissionen ønsker også at fremme den digitale og grønne omstilling og sikre, at Europa fortsat har de mest avancerede velfærdssystemer i verden og er et dynamisk knudepunkt for innovation og konkurrencedygtigt iværksættereri. Kommissionen har derfor udarbejdet denne strategi for bæredygtig vækst, der skal sikre, at bæredygtighed i alle dens betydninger og velfærd får en central rolle i EU's politik. Vækststrategien hovedfokus er på konkurrencedygtig bæredygtighed som udmøntes i fire supplerende prioriteter for det økonomiske samarbejde under det europæiske semester i 2020: 1) miljø- og klimamæssig bæredygtighed, 2) produktivitet, 3) social retfærdighed og 4) makroøkonomisk stabilitet.

Miljø- og klimamæssig bæredygtighed

EU står ifølge Kommissionen over for den afgørende og mangeårige opgave at overvinde de klima- og miljømæssige udfordringer. Derfor er et centralt fokus i semesteret miljø- og klimamæssig bæredygtighed, som grundlæggende skal sikre, at EU fører an i omstillingen til et naturvenligt og klimaneutralt kontinent henimod 2050, og samtidigt sikre, at alle kan drage fordel af de muligheder, dette vil medføre. Omstillingen til klimaneutralitet kræver en gennemgribende forandring af økonomien i løbet af én generation. Disse ændringer vedrører ikke kun energi-, bygnings- og transportsektoren, men også industrien, landbruget og servicesektoren. Transformationen vil medføre ændringer af alle sektorer, men samtidig også give mulighed for at modernisere økonomierne og styrke EU's konkurrenceevne.

Kommissionen peger på, at det europæiske semester i denne henseende kan bidrage med at identificere, hvilke nationale reformer og investeringer, der kan bidrage til at styrke de europæiske økonomiers konkurrenceevne og bæredygtighed. Europa skal derfor investere rekordstore beløb i banebrydende forskning og innovation med fokus på blandt andet de mest effektive med hensyn til at modvirke klimaændringer. Det vil kræve betydelige investeringer i energisystemet, for eksempel i forhold til at forbedre energieffektiviteten i bolig- og servicesektoren og investere i elproduktion og netinfrastruktur. Desuden vil en hurtig etablering af infrastrukturer til alternative brændstoffer være afgørende for at nå emissionsmålene for nye biler, som ifølge Kommissionen derfor bør understøttes af klima- og miljøvenlige incitamentter gennem ændringer i skatte- og støttesystemerne. Der vil udover offentlig finansiering være behov for at fokusere på grøn og bæredygtig finansiering for at tiltrække private investeringer. Kommissionens Investeringsplan for et bæredygtigt Europa fra januar 2020 skal være med til at mobilisere finansiering til bæredygtige investeringer og generelt forbedre de reguleringsmæssige rammer for investeringer.

Produktivitetsvækst

Den økonomiske fremgang i EU vil i lyset af den aldrende befolkning og tiltagende ressourcebegrænsninger i stigende grad være afhængig af produktivitetsvækst. Der er for at opnå højere produktivitet derfor behov for en systematisk forsknings- og innovationsstrategi med henblik på at fremme udbredelsen af innovation og

forbedre adgangen til finansiering. Digitale teknologier som kunstig intelligens, tingenes internet og adgang til data er af afgørende betydning for en mere produktiv og grøn økonomi, og EU kan ved at udvikle nye teknologier og bæredygtige løsninger være på forkant med den fremtidige økonomiske vækst og blive førende på globalt plan i en stadig mere digitaliseret verden.

Fastsættelsen af standarder spiller en central rolle for gennemførelsen af EU's dagsorden for bæredygtig udvikling. De er med til at lede virksomhederne i en mere bæredygtig retning og forbedrer generelt konkurrenceevnen og understøtter udviklingen af innovative produkter og produktionsprocesser. Kommissionen fremhæver i den forbindelse særligt standarder for miljøvenligt design og energimærkning. Standarder bidrager også til en retfærdig global konkurrence.

Social retfærdighed

Alle arbejdstagere i Europa fortjener rimelige arbejdsvilkår. Det skal derfor sikres, at omstillingen bliver retfærdig og sætter borgerne i første række. Der er behov for at sikre fortsat konvergens mellem EU's lande og regioner, og at man i klimaindsatsen skal tage højde for dette, herunder ved at etablere en mekanisme for retfærdig omstilling til klimaneutralitet, der har til formål at støtte regioner og sektorer, der er mest berørt af omstillingen til et klimaneutralt EU i 2050. Kommissionen ønsker, at skatteunddragelse og kapløbet om den laveste beskatning mindskes, samt at skattesystemerne sikrer tilstrækkelige indtægter til offentlige velfærdsgoder og sørger for en retfærdig fordeling af byrderne og forhindrer konkurrenceforvridning mellem virksomhederne.

Makroøkonomisk stabilitet

Endeligt vurderer Kommissionen også, at der for at øge den makroøkonomisk stabilitet fortsat er behov for ansvarlig økonomisk politik og finanspolitik for at sikre EU's økonomier mod fremtidige kriser og for at facilitere omstillingen til klimaneutralitet. EU skal adressere den fortsatte skrøbelighed på nationalt plan og EU-plan, da stabilitet er en forudsætning for at være modstandsdygtige over for fremtidige chok og for at lette omstillingen. Kommissionen understreger vigtigheden af, at kvaliteten af de offentlige finanser forbedres for at sætte gang i den potentielle vækst og støtte den økonomiske omstilling i forbindelse med de klimamæssige og digitale udfordringer. Samtidigt bør der på grundlag af analyser gives prioritet til de udgifter, der fremmer langsigtet vækst og gør brug af grønne budgetværktøjer. Da Europa har brug for målrettede investeringer til at støtte omstillingen til en klimaneutral og fuldt digital økonomi, bør de nødvendige investeringer muliggøres for samtidig at sikre finanspolitisk holdbarhed.

Sammenfatning

Kommissionen ønsker et nyt fokus i det europæiske semester og ønsker med fokus på de fire prioriteter af konkurrencedygtig bæredygtighed at nå målene for bæredygtig udvikling. De økonomiske, sociale og miljømæssige udfordringer har betydning for økonomien som helhed, og det vil kræve en indsats på alle politikområder både på EU-plan og nationalt plan for at nå disse mål. Her er det afgørende, at de offentlige myndigheder har evnerne til at styre den økonomiske og sociale politik og finanspolitikken. EU's mulighed for at kunne bidrage til at nå målene varierer på grund af kompetencefordelingen mellem medlemsstaterne og EU-institutionerne. Da medlemsstaterne i tillæg er på vidt forskellige niveauer for at nå målene, er der derfor behov for differentierede men nøje koordinerede politikker i medlemsstaterne. Her vil det europæiske semester bidrage med at styre disse politikker.

Der sættes med denne årlige strategi for bæredygtig vækst et fornyet fokus på den bredere økonomiske politik, som også fortsætter i Kommissionens landerapporter for 2020. Disse rapporter vil indeholde en forstærket analyse og overvågning af målene for bæredygtig udvikling. Der vil desuden være et nyt særligt afsnit med fokus på miljø- og klimamæssig bæredygtighed som supplement til analysen af de økonomiske og sociale udfordringer. Kommissionens mål er, at støtte medlemsstaternes tiltag ved at identificere synergier og afvejninger mellem miljømæssige, sociale og økonomiske politikker på nationalt plan, samt generelt understøtte anvendelsen af EU-midler til bæredygtige investeringer i EU.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Drøftelsen har i sig selv ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Meddelelsen har i sig selv ingen direkte samfundsøkonomiske, statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Meddelelsen har ikke i sig selv konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Høring

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget.

Rådet for Grøn Omstilling var nysgerrig i forhold til Danmarks konkrete ønsker og forslag til for eksempel grønne afgifter, herunder hvorvidt man kunne forestille sig et forstærket samarbejde på dette område.

Danmarks Naturfredningsforening var interesseret i, hvordan supplerende prioriteter skulle forstås. Danmarks Naturfredningsforening fandt det positivt, at miljø og klima er med i semesteret, men Danmarks Naturfredningsforening kunne godt savne, at der var noget mere bund i formuleringerne - hvad betyder eksempelvis et 'naturvenligt' kontinent. Danmarks Naturfredningsforening var endvidere nysgerrig i forhold til, hvad der ligger i, at man vil fremme brugen af grønne budgetværktøjer. Danmarks Naturfredningsforening mente også, at man glemmer at nævne cirkulær økonomi under produktivitet.

NOAH fandt, at man burde fokusere på effektivitet frem for målet om produktivitet.

Landbrug & Fødevarer fandt, at der var behov for mere ensartet implementering på tværs af medlemsstaterne i EU. Landbrug & Fødevarer støtter arbejdet med standarder, men ønskede i den forbindelse inddragelse af interessenter. Arbejdet med PEF og BAT blev nævnt som gode eksempler på inddragelse. Derudover kunne man godt tænke sig, at der blev fokuseret på cirkulær bioøkonomi.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne ventes generelt at tage positivt imod Kommissionens strategi for bæredygtig vækst. Medlemsstaternes konkrete holdning til Kommissionens pakke under det europæiske semester kendes endnu ikke, men der ventes generelt opbakning til et styrket overordnet fokus på konkurrencedygtig bæredygtighed i det europæiske semester. Det forventes ligeledes, at der vil være stor opbakning til, at miljø- og klimamæssig bæredygtighed bliver en af de fire prioriteter i EU's økonomiske politik i de kommende år.

Mange medlemsstater ventes samtidig at lægge vægt på, at det europæiske semester fortsat har et stærkt fokus på kerneøkonomiske udfordringer som vækst og stabilitet, så økonomiske kriser undgås, samtidigt med at det også ventes at blive godt modtaget, at social retfærdighed også bliver en prioritet.

Strategien for bæredygtig vækst blev drøftet på rådsmødet (økonomi og finans) den 21. januar 2020 og vil i de kommende måneder danne grundlag for horisontale drøftelser af de økonomiske udfordringer i EU. På Det Europæiske Råd den 26.-27. marts 2020 forventes stats- og regeringscheferne på baggrund af strategien for bæredygtig vækst og rådskonklusioner fra blandt andet rådsmødet (økonomi og finans) 18. februar 2020 at vedtage generelle retningslinjer for EU-landenes økonomiske politik.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter generelt budskaberne og prioriteterne i Kommissionens strategi for bæredygtig vækst for 2020. Regeringen støtter også generelt, at bæredygtighed og relevante verdensmål integreres i det europæiske semester, og at bæredygtighed generelt integreres i alle EU's politikker.

Regeringen støtter Kommissionen i, at der er behov for handling for at håndtere de store globale klima- og miljøudfordringer. Regeringen er enig i, at EU skal omstilles til en moderne, ressourceeffektiv og konkurrencedygtig økonomi, hvor økonomisk vækst er afkoblet fra ressourceanvendelse, naturen og borgernes sundhed beskyttes, og hvor EU bliver klimaneutralt senest i 2050.

Der ses fra regeringens side positivt på, at hovedfokus Kommissionens strategi for bæredygtig vækst er konkurrencedygtig bæredygtighed, hvor bæredygtighed i alle dens betydninger og borgernes velfærd spiller en central rolle. Regeringen støtter også, at miljø- og klimamæssig bæredygtighed sammen med produktivitet, makroøkonomisk stabilitet og social retfærdighed i de kommende år bliver de fire prioriteter i EU's økonomiske politik.

Fra regeringens side støtter man stærkt et øget fokus på miljø- og klimamæssig bæredygtighed i det økonomiske samarbejde. Regeringen finder, at de kommende års grønne omstilling kræver store investeringer og omstilling til mere bæredygtig produktion. Det er derfor vigtigt, at de økonomiske aspekter af omstillingen analyseres og koordineres, så de mest effektive instrumenter til at imødegå de klima- og miljømæssige udfordringer identificeres, og omstillingens eventuelle konsekvenser for de europæiske økonomier, borgere og virksomheder minimeres. Det er blandt andet nødvendigt, at investere i forskning og innovation, der understøtter den grønne omstilling, at sikre klima- og miljøvenlige incitamenter i skatte- og støttesystemer samt at forbedre rammebetingelserne, så private investeringer i klima- og miljørelaterede formål øges. Regeringen støtter derfor Kommissionens fokus på miljø- og klimamæssig bæredygtighed og de økonomiske aspekter heraf i strategien for bæredygtig vækst og det europæiske semester for 2020.

Fra regeringens side støtter man et effektivt europæisk semester, der fokuserer på at sikre sunde europæiske økonomier med høj beskæftigelse, bæredygtig vækst og økonomiske strukturer, der er stabile og robuste overfor svage konjunkturer og kriser. Regeringen finder desuden, at sunde og holdbare offentlige finanser er den bedste forudsætning for at kunne prioritere offentlige investeringer i den grønne omstilling. Derfor støtter man fra regeringens side prioriteringen af produktivitet og makroøkonomisk stabilitet i strategien for bæredygtig vækst. Der ses også positivt på Kommissionens forslag om at øge brugen af grønne budgetværktøjer. Regeringen støtter også, at der i EU i endnu højere grad arbejdes for at øge ressourceeffektivitet for at begrænse unødvendigt brug af ressourcer, beskytte naturressourcer og fremme overgangen til et mere cirkulært Europa. Regeringen støtter desuden også, at EU skal tage lederskab i at fastsætte ambitiøse miljøstandarder samt i at promovere disse globalt.

Regeringen ønsker et økonomisk samarbejde i EU, der er socialt ansvarligt og fokuserer på at fremme inklusiv vækst og beskæftigelse, der kommer alle borgere til gode. Regeringen kan derfor generelt støtte Kommissionens prioritet om social retfærdighed i strategien for bæredygtig vækst.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Kommissionens årlige strategi for bæredygtig vækst 2020 blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 17. januar 2020 forud for rådsmødet (økonomi og finans) den 21. januar 2020, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 9. januar 2020.

4. Kommissionens fitnessstjek af luftkvalitetsdirektiverne

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

På baggrund af en række analyser af luftkvaliteten i Europa og effekten af luftkvalitetsdirektivet, herunder Kommissionens fitnessstjek af luftkvalitetsdirektiverne har formandskabet fremlagt et udkast til rådskonklusioner om forbedring af luftkvaliteten i Europa. Rådskonklusionerne peger på behovet for yderligere forbedringer af luftkvaliteten, og understreger behovet for en sammenhængende indsats, hvor luftpolitikken skal samtænkes med andre politikområder såsom klima, energi, transport og landbrug. Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, administrative, statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Sagen har desuden i sig selv ingen konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 5. marts 2020 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Baggrund

Kommissionen fremlagde den 28. november 2019 et fitnessstjek af luftkvalitetsdirektiverne: direktiv 2004/107/EF om arsen, cadmium, kviksølv, nikkel og polycykliske aromatiske kulbrinter i luften og direktiv 2008/50/EF om luftkvaliteten og renere luft i Europa.

Formandskabet har på den baggrund fremlagt udkast til rådskonklusioner om luftkvalitet.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 5. marts 2020 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Formål og indhold

Kommissionen har i perioden 2017-2019 gennemført et stort fitnessstjek af luftkvalitetsdirektiverne, der blev offentliggjort den 28. november 2019. Fitnessstjeket peger på en række overordnede konklusioner på luftkvalitetsområdet.

Det understreges, at der er behov for mere klare EU luftkvalitetsstandarder, da flere medlemsstater har udfordringer både i forhold til EU's grænseværdier og WHO's anbefalede forureningsniveauer, der ligger under EU's grænseværdier. Det er problematisk, at EU's luftkvalitetsgrænseværdier ikke har fulgt med ny viden om sundhedseffekter, og at medlemsstaternes luftkvalitetsplaner har været ineffektive til at tackle problemer. Dernæst påpeges det, at luftkvalitetsdirektiverne har understøttet et sammenhængende luftkvalitetsmålenetværk. Fitnessstjeket påpeger også det fortsatte behov for pålidelig, objektiv og sammenlignelig information om luftkvalitet. Det konstateres, at rapportering af EU's luftkvalitetsdata har været en succes og medvirkende til udvikling af et luftkvalitetsindeks, der viser real time luftkvalitetsniveauer, selv om der fortsat er potentiale for yderligere harmonisering. Endeligt konstateres det, at der fortsat er behov for handling i forhold til at undgå, forebygge og reducere påvirkningen af dårlig luftkvalitet. Det konstateres dertil, at de største reduktioner er opnået via EU's kildespecifikke regulering, og at visse nationale politikker ikke har været lige så effektive som EU-reguleringen til at udnytte synergien mellem forskellige politikområder.

Fitnessstjeket konkluderer samlet set, at medlemsstaterne har været mindre effektive til at implementere nationale og lokale virkemidler til at håndtere overskridelser af luftkvalitetsgrænseværdierne. EU har samtidigt ikke i tilstrækkelig grad understøttet forbedring af luftkvaliteten ved for eksempel at tage initiativ til harmoniserede regler for miljøzoner eller minimumsregulering for landbrugspraksiser, der kunne reducere ammoniakudledning. Kommissionen har på baggrund af fitnessstjeket præsenteret en række læringspunkter, som er:

- Luftkvalitet er fortsat et stort helbreds- og miljøproblem.
- Standarder for luftkvalitet er effektive til at reducere forurening.
- Nuværende standarder er mindre ambitiøse, end hvad anbefales af forskere.

- Grænseværdier er mere effektive end andre former for standarder.
- Håndhævelse af lovkrav virker.
- Der lægges op til yderligere harmonisering af monitoring, information, luftkvalitetsplaner og virkemidler.
- EU-fælles e-rapportering giver mere effektivitet.

Udkastet til rådskonklusioner nævner de seneste større analyser af luftforurening på EU-niveau, der peger på behovet for yderligere initiativer for at beskytte EU's befolkninger imod luftforurening. Rådskonklusionen anerkender de betydelige resultater, der allerede er opnået.

Det fremhæves i konklusionerne, at luftkvalitetsdirektivet har haft mange positive effekter, herunder, at luftkvaliteten i dag overvåges på højt niveau, at der er fastsat klare mål for luftkvaliteten i EU, og at der foreligger offentligt tilgængelige sammenlignelige informationer på tværs af EU. Endvidere peges der på, at der stadig er rum for forbedringer af direktivet, både i forhold til den praktiske implementering og nødvendigheden af, at indsatsen gennemføres på EU, nationalt og lokalt niveau. I den forbindelse noterer Rådet sig Kommissionens hensigt om at revidere direktivet og understreger formålet med at reducere de negative effekter af luftforureningen, og herunder vil Rådet nøje vurdere et kommende forslag fra Kommissionen med henblik på at nærme sig WHO's anbefalinger. Endvidere peges på behovet for at undersøge, hvordan de nuværende grænseværdier kan suppleres med alternative tilgange, hvor fokus er på en reduktion af den samlede eksponering.

Rådskonklusionerne understreger endvidere behovet for en sammenhængende indsats, hvor luftpolitikken samtænkes med andre politikområder såsom klima, energi, transport og landbrug. Det fremhæves endvidere, at målsætningen om renere luft skal indarbejdes i de sektorspecifikke tiltag nævnt i Kommissionens europæiske grønne pagt. Endvidere peges på behovet for, at luftpolitikken jævnlige tages op til revision, herunder sammenhængen til de nationale programmer om direktiv 2016/2284/EU om emissionslofter (NEC) og den igangværende analyse af direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner (IED).

Det fremhæves endvidere, at Kommissionens gennemgang af luftkvalitetsdirektivet viste, at EU's klima- og energipolitik understøtter forbedringer af luftkvaliteten, og at det er nødvendigt, at nye initiativer under eco-designdirektivet og reformen af den fælles landbrugspolitik også bidrager til renere luft.

Endvidere hilses Kommissionens hensigt om at arbejde for en karbonfri transportsektor velkommen, og Kommissionens hensigt om yderligere tiltag i forhold til skibsfart tages til efterretning. Det noteres, at ammoniak fra landbrug er en vigtigt kilde til luftforurening, og det understreges i den forbindelse, at der findes billige og let tilgængelige virkemidler til at begrænse udledningen af ammoniak, som burde tages i anvendelse mere bredt.

Til sidst fremhæves behovet for investeringer og tilgængeligheden af støtteordninger, at luftkvalitet skal indarbejdes i statsstøtteregler, at problemet skal løses på en måde, der er retfærdig på tværs af hele EU, og at inddragelse af offentligheden er vigtigt.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, administrative, statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Der vil blive taget stilling til konsekvenser i forbindelse med de konkrete forslag, som vil blive

fremlagt af Kommissionen. Sagen har desuden i sig selv ingen konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget

Dansk Miljøteknologi var enig i fokus på den kildespecifikke regulering, og det vigtige i at gøre noget ved landbruget og de små og mellemstore fyringsanlæg. Man mente, at der godt kunne strammes op på nogle af formuleringerne særligt i forhold til at nærme sig WHO's vejledende grænseværdier og at bringe andre medlemslande op på et højere niveau. Dansk Miljøteknologi bemærkede i øvrigt, at der var behov for, at man gjorde sig overvejelser om konkrete danske indspil til en kommende nulforureningsstrategi.

Rådet for Grøn Omstilling mente, at det var godt med fokus på implementering og spurgte i den forbindelse til implementeringen af ammoniakreduktionsmålet under NEC-direktivet.

Dansk Industri var enige i fokus på den kildespecifikke regulering, og Dansk Industri fandt, at der var opnået gode resultater via direktivet om industrielle emissioner. Dansk Industri mente endvidere, at det var vigtigt med håndhævelse på EU-plan af kommende EU-regulering for mellemstore fyringsanlæg (MCP-direktivet).

Landbrug & Fødevarer bakkede op om bedre kildespecifik regulering, og Landbrug & Fødevarer bemærkede, at bredspredning af husdyrgødning burde forbydes på EU-niveau.

NOAH bemærkede, at der var behov for at se på en reel nedsættelse af den animalske produktion og antallet af biler.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at kunne opnås enighed om udkastet om rådskonklusionerne om luftkvalitet.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter generelt, at der i rådskonklusionerne lægges vægt på, at luftkvaliteten i EU forbedres. Regeringen ser frem til Kommissionens kommende nulforureningsstrategi, hvor det forventes at Kommissionen vil fremlægge forslag til initiativer, herunder revision af eksisterende lovgivning.

Regeringen bakker op om målet om at stræbe efter, at EU's luftkvalitetsnormer kan bringes nærmere WHO's retningslinjer for luftkvalitet og ser frem til Kommissionens forslag om revision af lovgivningen.

Regeringen finder det vigtigt, at rådskonklusionerne sender et klart signal til Kommissionen om opbakning til det overordnede mål om at reducere konsekvenser af luftforurening for miljø og menneskers helbred.

Regeringen finder det vigtigt, at der fortsat er fokus på implementeringen og efterlevelse af EU lovgivningen ikke mindst da en betydelig del af luftforureningen i EU er grænseoverskridende.

Regeringen finder det ligeledes vigtigt, at styrke reguleringen af særligt små og mellemstore anlæg til træfyring og EU-regulering af udledninger fra landbrug, så de øvrige medlemsstater kommer op på dansk niveau. Regeringen vil derfor opfordre til at dette overordnede mål bør nås ved at indtænke luftforurening i den kildespecifikke EU-regulering.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

5. Kommissionens fitnessstjek af vandrammedirektivet med tilhørende direktiver (grundvandsdirektivet og direktivet om miljøkvalitetskrav) og oversvømmelsesdirektivet samt evaluering af byspildevandsdirektivet KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Formandskabet har planlagt en diskussion af kommissionens evaluering af EU's vandlovgivning på rådsmødet (miljø) den 5. marts 2020. Drøftelsen tager udgangspunkt i Kommissionens fitnessstjek af vandrammedirektivet og evalueringen af byspildevandsdirektivet, som blev offentliggjort i december 2019. Det forventes, at formandskabet vil fremlægge spørgsmål til medlemsstaterne til brug for drøftelsen. Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Sagen har ikke i sig selv konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 5. marts 2020 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen har den 13. december 2019 fremlagt et fitnessstjek af vandrammedirektivet med tilhørende direktiver (grundvandsdirektivet og direktivet om miljøkvalitetskrav) samt oversvømmelsesdirektivet og den 16. december 2019 en evaluering af byspildevandsdirektivet.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 5. marts 2020 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Kommissionen har i december 2019 fremlagt et fitnessstjek af vandrammedirektivet fra 2000 med tilhørende direktiver (grundvandsdirektivet og direktivet om miljøkvalitetskrav) samt oversvømmelsesdirektivet. Fitnessstjeket konkluderer overordnet, at vandrammedirektivet i det store hele lever op til sit formål. Kommissionen ser derfor ikke anledning til at ændre direktiverne. Kommissionen finder, at vandrammedirektivet i tilstrækkeligt omfang er i stand til også at imødekomme krav til nye presfaktorer, herunder klimaforandringer og forurening med mikroplast og lægemiddelrester.

Konklusionen er således, at det ikke er direktiverne, der er en hindring for målopfyldelse, men medlemsstaternes mangelfulde implementering heraf. Ifølge vandrammedirektivet skal Danmark (og alle andre EU-medlemsstater) inden 2027 opfylde et overordnet krav om, at alle de nødvendige tiltag, der skal til for at opnå god tilstand i alle vandområder, er gennemført. Kommissionen påpeger med fitnessstjeket, at implementeringen af vandrammedirektivet er væsentligt forsinket. Således er ikke engang halvdelen af vandområderne på EU-plan i god tilstand, selv om dette ifølge direktivet skulle være opnået allerede i 2015. Kommissionen lægger med fitnessstjeket ikke op til væsentlige nye tiltag med henblik på at understøtte medlemsstaternes implementering af vandrammedirektivet, men peger dog på, at der er plads til forbedring i forhold til kemikalier, hvor blandt andet processen for opdatering af listen over prioriterede stoffer er langsommelig. Kommissionen finder også, at der i forbindelse med vurderinger af vandområders kemiske tilstand bør tages højde for kombinationseffekter, som følge af udledning af flere stoffer til samme vandområde. I forhold til oversvømmelsesdirektivet konkluderer fitnessstjeket, at det er for tidligt at drage konklusioner, da man endnu er i gang med den førte implementeringscyklus, der startede i 2016.

Kommissionen har ligeledes i december 2019 fremlagt en evaluering af byspildevandsdirektivet fra 1991. Evalueringen viser, at byspildevand stadig udgør et pres på EU's vandområder. Det skyldes primært, at flere nye medlemsstater endnu ikke har implementeret direktivet fuldt ud, men også uklare regler omkring overløb af

spildevand, individuelle systemer og miljøfremmede stoffer. Problemet med manglende implementering skyldes primært, at flere medlemsstater mangler systemer til bæredygtig finansiering af deres investeringer, da de ikke har indført brugerbetaling.

Evalueringen har identificeret en række nye samfundsmæssige problemstillinger på byspildevandsområdet:

- Der er et stigende behov for at gøre en indsats i forhold til rensning af mikroforureninger som lægemiddelrester og mikroplast. Kun få lande har iværksat rensning i forhold til disse.
- Selvom det i direktivet nævnes, at medlemsstaterne skal genbruge rensning og spildevandsslam, er sammenhængen med cirkulær økonomi stadig ikke klar nok. For eksempel er der ikke fokus på genindvinning af ressourcer som for eksempel fosfor fra spildevand. Samtidig kan rensning af spildevandet for stadig flere stoffer betyde, at spildevandsslammet kommer til at indeholde flere uønskede stoffer.
- Der anvendes meget energi i forbindelse med spildevandsrensning. Det er anslået, at spildevandsrensning anvender 3,5 % af elektricitetsforbruget i EU. Direktivet giver ikke incitamenter til, at spildevandselskaberne bliver mere energieffektive. Dette på trods af at flere spildevandsselskaber har vist, at de kan producere mere energi, end de anvender.

Kommissionen fremlagde den 11. december 2019 en meddelelse om den europæiske grønne pagt, som er den nye Kommissions oplæg til ramme for arbejdet med klima, miljø og bæredygtighed. Der er med den grønne pagt ikke lagt op til separate udspil på vandområdet. Dog vil en række af de initiativer, der lægges op til både direkte og indirekte have betydning for arbejdet med at sikre mindre belastning af grund- og overfladevand i EU. Det drejer sig blandt andet om en "Jord-til-bord" strategi, der vil have fokus på at reducere brugen af kemiske pesticider, en biodiversitetsstrategi med oplæg til at beskytte flere naturområder, en nulforureningsstrategi for vand, luft og jord samt en handlingsplan for den cirkulære økonomi, herunder fokus på mere bæredygtig produktion i ressourceintensive sektorer.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om fitnessstjekket eller evalueringen.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Sagen har ikke i sig selv konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Høring

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget.

Dansk Miljøteknologi understregede behovet for en skærpet indsats i forhold miljøfremmede stoffer. Man så i princippet gerne, at vandrammedirektivet blev revideret, men medgav, at en åbning ville medføre en risiko for et lavere ambitionsniveau. Endvidere så man gerne, at man mere proaktivt ønskede at nå målene i vandrammedirektivet inden 2027. I forhold til byspildevandsdirektivet fremhævede man behovet for, at Danmark indgik i alliancer med ligesindede lande.

Danmarks Naturfredningsforening ønskede ligeledes, at det fremgik mere klart, at ambitionen var at opfylde målene i vandrammedirektivet i 2027. Danmarks Naturfredningsforening understregede, at regelforenkling ikke måtte medføre, at man slækkede på overvågningen.

Rådet for Grøn Omstilling understregede vigtigheden af synergieffekter mellem tiltag mod klimaforandringer, der samtidig kan bidrage til et bedre vandmiljø, for eksempel udtagning af lavbundslande og omlægning af landbrugsarealer fra korn til græs.

Dansk Industri ønskede ikke en åbning af vandrammedirektivet, men Dansk Industri mente samtidig heller ikke, at arbejdet med at understøtte implementeringen heraf bør lægges i regi af andre direktiver såsom direktivet om industrielle emissioner og byspildevandsdirektivet. I forlængelse heraf advokerede Dansk Industri for udvikling af et tillæg til vandrammedirektivet for at sikre, at direktivet bliver mere tidsvarende, særligt i forhold til at håndtere udfordringer relateret til "one-out-all-out" princippet, kildestyring og massestrømsbalance.

Grundfos fremhævede, at man skulle markere stærke ambitioner i forhold til EU's vandpolitik generelt. Grundfos opfordrede til, at man afsøgte alliancer og eventuelt muligheden for etablering af en EU-vandplatform med ligesindede lande.

Landbrug & Fødevarer understregede behovet for afklaring af sammenhængen mellem byspildevandsdirektivet og direktivet om industrielle emissioner.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at medlemsstaterne generelt vil takke Kommissionen for fitnessstjekket af vandrammedirektivet, og at der generelt vil være tilfredshed med, at Kommissionen ikke lægger op til en åbning af direktivet. Det kan dog ikke udelukkes, at enkelte medlemsstater vil tale for en genåbning af direktivet. Samtidig kan det forventes, at flere medlemsstater vil italesætte udfordringer i forhold til at nå direktivets målsætning, hvilket senest skal ske i 2027, samt usikkerhed i forhold til perioden efter 2027. Flere medlemsstater vil sandsynligvis også problematisere administrative forhold forbundet med direktivet, for eksempel de administrative byrder, der er forbundet med indrapporteringsforpligtelserne.

Der er kun foreløbige udmeldinger fra få medlemsstater om evalueringen af byspildevandsdirektivet, hvoraf enkelte medlemsstater mener, at der er behov for at åbne for en revision af direktivet, mens andre finder, at der bør sættes større fokus på rensning af mikroforureninger, som for eksempel lægemiddelrester og mikroplast.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen byder Kommissionens fitnessstjek af vandrammedirektivet med tilhørende direktiver (grundvandsdirektivet og direktivet om miljøkvalitetskrav) og oversvømmelsesdirektivet samt evalueringen af byspildevandsdirektivet velkommen.

Regeringen er tilfreds med, at der ikke vurderes, at være behov for at genåbne og revidere vandrammedirektivet. Regeringen vil fremlægge en plan for implementering og efterlevelse af EU's vandrammedirektiv. Regeringen er opmærksom på, at det vil kræve en meget stor indsats at sikre efterlevelse af vandrammedirektivet senest i 2027. Regeringen finder, at der vil være behov for i højere grad at indtænke synergier mellem implementering af vandrammedirektivet og andre direktiver, som for eksempel oversvømmelsesdirektivet, havstrategidirektivet og naturdirektiverne samt andre initiativer, for eksempel på klimaområdet. Regeringen lægger desuden vægt på, at alle medlemsstater bidrager til at nedbringe tilførsel af næringsstoffer i relevant omfang.

Regeringen arbejder konkret for, at den fælles landbrugspolitik i højere grad giver mulighed for at understøtte implementeringen og efterlevelsen af vandrammedirektivet. Regeringen har endvidere fokus på, at den fælles fiskeripolitik fortsat kan understøtte implementeringen og efterlevelse af direktivet.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at der er behov for forbedring, eksempelvis på kemikalieområdet. Det gælder blandt andet i forhold til processen for opdatering af listen over prioriterede stoffer, der er langsom og ressourcekrævende, og at der også er behov for at tage højde for de kombinerede effekter af flere kemikalier, der findes samtidig i vandmiljøet. Der er også behov for en bedre samtænkning mellem vandrammedirektivet, byspildevandsdirektivet og direktivet om industrielle emissioner i forhold til reduktion af miljøfarlige stoffer i udledninger til overfladevand, så der i højere grad i disse kommer fokus på at understøtte opnåelse af målene i vandrammedirektivet.

Regeringen har endvidere fokus på, at der sker minimering af administrative byrder i forbindelse med overvågning og indrapportering under vandrammedirektivet ved en yderligere strømlining og digitalisering.

I forhold til byspildevandsdirektivet finder regeringen, at der er behov for at åbne byspildevandsdirektivet for at integrere cirkulær økonomi og energieffektivitet i direktivet. Det vil være på linje med EU's dagsorden på energieffektivitet. Derudover ønsker regeringen, at fremme princippet om omkostningsbaserede vandpriser i EU, således at alle medlemsstater får en vandpris, der afspejler de reelle omkostninger. En bæredygtig finansiering af spildevandsrensningen er nødvendig, hvis de europæiske vandmiljøer skal opnå god tilstand på sigt. Endelig ønsker Danmark, at der på områderne overløb fra fælleskloak og miljøfremmede stoffer fokuseres på intelligent monitorering gennem anvendelse af IT, herunder sensorer.

Regeringen hilser den europæiske grønne pagt velkommen, herunder initiativer som kan bidrage til mindre belastningen af grund- og overfladevand i EU samt understøtte synergi på tværs af EU-politikker i forhold til vandområdet.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.